

Stygg flicka bland kaksprits och slöjor

Av BIRGITTA RUBIN

■ Marianna Uutinen är utnämnd till den nordiska samtidskonstens "stygg flicka". Bevapnad med kaksprits, karamellfärger och kitschiga effekter utmanar hon den mansdominerade konsthistoriens kanon.

Hennes uttryck är ofta försåtligt flickaktigt, med en erotisk underton, och sedan debuten med spritsade spetstrosor har Uutinen direktkopplats till den så kallade postfeministiska rörelsen. På frågan hur hon reagerar på den "stygg" stämpeln och på teoribildningen kring hennes verk svarar Uutinen snärtigt:

– Det är ett sätt att kategorisera mig. Hela konceptet är en trend. Men det är inte min sak att bedöma giltigheten i detta, det är inte relevant. Varför talar vi inte om mitt arbete i stället?

På Galleri Boman i Stockholm, där hon ställer ut skära, skimrande slöjor av stelnad akrylfärg på temat "Feelings", upptäcker hon plötsligt att första versionen av vernissagekortet är felstavat. Förnamnet har fått ett n för lite och det får henne på strålande humör:

Tvetydighet

– Det här gillar jag verkligen! Ja, förresten ogillar jag inte någon tolkning av min konst, det är okej att tycka vad som helst. Jag arbetar ju med tvetydighet.

Kontakten med den postmoderna teoribildningen är oundviklig i konstvärlden, fortsätter Uutinen och rabblar kodord som "objekt", "representation", "simulering" och "autencitet". Men hon illustrerar aldrig en teori och avsikten med de första spritsade målningarna var att förmedla en kroppslig känsla.

– Jag ville skapa något taktilt. Kakspritsen ger också största möjliga, konkreta illusion och verktyget imiterar sig själv. Jag blev mycket intresse-

I skärt skimmer. Finska Marianna Uutinen ställer ut skära, skimrande slöjor av stelnad akrylfärg.

Foto: HÅKAN LINDGREN

rad av de linjer som bildades med spritsen.

Vad är verklighet och vad är illusion? Det är frågor som engagerar Uutinen. Att virka, knyppla eller fläta med färgen har för henne inte så mycket med kvinnliga tekniker att göra som en önskan att dekorera. På debututställningen i Helsingfors 1989 spritsade hon fram hela skalan från helt abstrakta verk till de realistiska, fysiskt påtagliga trosmålningarna.

– Underbyxor är det man bär närmast kroppen. Något mycket vardagligt, precis som att gå på toaletten. Fattar du hur det kan väcka en sådan uppståndelse?

Glitterorgier

Formellt känner hon sig bunden till modernismen, men arbetar med avvikelser och med brott mot konventioner. I de senaste rosa glitterorgierna har hon härmat actionpainting och på liknande sätt häcklat kon-

kretismen, den svårmodiga och rena kungsådern i den finska efterkrigskonsten.

Uutinen har också sprutat kitschig färg på en symbol för den goda smaken, en pall av mästaren Alvar Aalto, och placerat sin nakna rumpa i smeten.

– Fast observera att det rör sig om en imitation, ett tecken, inte om en riktig stol. Annars hade det varit för laddat med kritik.

Direkt eller indirekt använder Uutinen konsthistorien som ett stort skafferi och vråker i sig efter behag. Mer än en gång har utfallet påmint kritiker om spyor. På frågan om hon relaterar till ätstörningar som bulimi eller anorexi skrattar hon lätt:

– Nej, men mitt sätt att arbeta påminner om hetsätning!

Uutinen blir påtagligt engagerad när vi kommer in på de modellfotografier hon ställde ut i vintras på Moderna museet i Stockholm. Det började med att

en man ville ta modellbilder av henne och hon kände en lockelse i att leva upp till den perfekta bilden av sig själv. Många flickors dröm är att bli fotomodell.

– Men efteråt kändes det hemskt, som en regression. Att göra konst av bilderna var mitt sätt att bryta den manliga blicken och att komma över det totala förtrycket i situationen.

Den pågående utställningen på Galleri Lars Boman har ett mer abstrakt ursprung, säger hon. Men de transparenta sjoken har något att göra med att "dölja och avslöja".

– De har en insida och en utsida, kanske är det måleriets egen kropp.

Uutinen tycker också att verken är organiska i sin syntetiska skepnad. Hon har utvecklat en alldeles egen teknik där hon sprutar ut lager av färg på golvet. Innan de torkar håller hon på pigment och skalar av materialet från underlaget.

Men det måste gå undan, för färgen drar ihop sig i torkprocessen.

– Det är som att ha alien i sina händer, hahaha. Materialet lever sitt eget liv!

Plastskräp

Hon gillar att gå till ytterligheter och är djupt intresserad av banalitet. Glittret som Uutinen strör över akrylen är sådant man använder till Cadillacar och det rosaröda ser hon som en kliché för känslor. Aproppå utställningens titel nynnar hon "feelings, nothing else but feelings"...

På senare tid har hon återanvänt plastskräp från ateljén och upplever att hon växt in i det syntetiska materialet.

– Jag associerar mig själv med plastpåsar, det är min estetik. Hör du det, hojtar Marianna Uutinen till sin gallerist; det var väl en bra formulering! □